

Investeren in impact

Strategie
Regieorgaan SIA
2023-2026

Regieorgaan

SIA

Inleiding	3
Ambities	5
Lijn 1: onderzoekskwaliteit	6
Lijn 2: thematische samenwerking	11
Lijn 3: stelselontwikkeling	16
Randvoorwaarden en realisatie	21
Tot slot	24

Coverfoto:

‘De Waaier’; kunstwerk van Rudi van de Wint in het IJsselmeer bij Hoorn.

Foto: Fabio Bruna, www.flickr.com.

Inleiding

Praktijkgericht onderzoek is cruciaal voor de aanpak van de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd. Het draagt door zijn aard – vraaggestuurd, transdisciplinair, cross-sectoraal en inclusief – bij aan nieuwe en bruikbare oplossingen. Het creëert daarmee kansen en genereert brede maatschappelijke en economische meerwaarde.

Via intensieve samenwerking met de praktijk en het onderwijs realiseert praktijkgericht onderzoek direct impact. Het zorgt voor innovatie in het mkb en in de bredere professionele praktijk in de private en de publieke sector. Daarnaast heeft het een sterk verbindende werking waardoor het bijdraagt aan een kennisketen-brede aanpak van onderzoek en innovatie.

Praktijkgericht onderzoek van hogescholen wordt gezien. Vanuit het bedrijfsleven, het lokale en regionale bestuur, de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK), en vanuit de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) is er steun en zijn er verwachtingen over de volgende fase van de ontwikkeling van praktijkgericht onderzoek uitgesproken¹. Het gaat de komende jaren nadrukkelijk om de uitbouw, verdere professionalisering en verankering van het onderzoek om zo nog meer maatschappelijke impact te realiseren.

De investering in het praktijkgericht onderzoek van hogescholen door het ministerie van OCW de komende jaren² biedt ruimte om het onderzoek aan hogescholen uit te bouwen en te versterken. Deze verdere ontwikkeling en groei van het praktijkgericht onderzoek vindt plaats tegen de achtergrond van de ontwikkelingen rond de plaats en functie van het hbo in het hoger onderwijsstelsel en de “waaiergedachte”.³ Dat betekent dat het mbo, het hbo en het wo samenwerken in netwerken aan maatschappelijke impact, in een continuüm met verschillende mogelijkheden en oriëntaties. Het praktijkgericht onderzoek vormt binnen dit bredere veld van kennisinstellingen een onmisbaar ankerpunt.

Regieorgaan SIA (hierna genoemd SIA) heeft de ambitie om in deze context de impact van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen verder te versterken. We doen dit vanuit een sterke uitgangspositie, met innovatief handelen, via de inzet van relevante subsidie-instrumenten en vanuit een sterke verbondenheid met hogescholen en hun stakeholders. We willen ook *aantoonbaar* bijdragen aan de maatschappelijke transitie. SIA doet dit als onderdeel van NWO en vanuit een te sluiten convenant met onze stakeholders waarin wordt uitgegaan van een toenemende integratie van het praktijkgericht onderzoek in het kennisbestel en van SIA binnen NWO. Centraal staat een navolgbare bijdrage van praktijkgericht onderzoek aan de samenleving en aan het kennisbestel.

Hoe krijg je meer Nederlanders meer in beweging? En hoe kan praktijkgericht onderzoek en innovatie hieraan bijdragen? Zo'n 80 onderzoekers, beleidsmedewerkers en ondernemers kwamen, voorafgaand aan de start van de Vuelta (2022) in Utrecht, bij elkaar om hierover van gedachten te wisselen. Regieorgaan SIA organiseerde deze kennis- en netwerkbijeenkomst samen met Sportinnovator en het Kenniscentrum Sport & Bewegen.

Ambities

Missie van SIA

Regieorgaan SIA heeft als missie om de kwaliteit van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen te bevorderen en de doorwerking ervan in de maatschappij te versterken.

Met “Investeren in impact” bouwt SIA voort op ambities die zijn vastgelegd in de verkenning die we in 2019 samen met de Vereniging Hogescholen (VH) en OCW hebben opgesteld. Als stip op de horizon delen deze partijen met elkaar de visie dat het praktijkgericht onderzoek van hogescholen een volwaardig en eigenstandig onderdeel uitmaakt van het (regionale, nationale en internationale) kennisecosysteem, met hogescholen die toegerust zijn op hun rol met duurzame en effectieve onderzoeksgroepen⁴. Daarbij is het de uitdrukkelijke ambitie van SIA om de kwaliteit en impact van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen verder te helpen vergroten en meer zichtbaar te maken.

Voor de periode 2023–2026 heeft SIA negen ambities geformuleerd die zijn gekoppeld aan de drie rollen die wij als tweede geldstroomorganisatie willen spelen: het financieren van praktijkgericht onderzoek van hogescholen, het stimuleren van thematische samenwerking en het leveren van een bijdrage aan stelselontwikkeling⁵. In deze stelselontwikkeling speelt ook de mbo-sector een belangrijke rol. Strategische afspraken over een mogelijke rol van SIA daarbij zullen zich in de periode van dit plan uitkristalliseren.

Per ambitie worden toetsbare doelen en resultaten voor de komende vier jaar beschreven. SIA is eigenaar van de ambities maar de realisering ervan zal het resultaat zijn van gezamenlijke inspanningen met onze partners en stakeholders. Met name de wisselwerking met de strategie van de VH, “Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller”⁶, en de strategie “Wetenschap Werkt!”⁷ van NWO vraagt om afstemming en nauwe samenwerking. Het nieuwe convenant dat we in 2023 afsluiten biedt hiervoor het bestuurlijk kader.

Lijn 1: onderzoekskwaliteit

SIA stimuleert de kwaliteit en impact van het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen door een portfolio van financieringsinstrumenten voor open competitie (RAAK), stimulerende instrumenten (KIEM) en instrumenten die zich richten op de verbetering van de onderzoekinfrastructuur van hogescholen (SPRONG en platforms).

Die kwaliteit en de impact van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen op beroepspraktijk en onderwijs is, mede door de inzet van SIA de afgelopen 20 jaar, sterk gestegen⁸. Deze lijn zetten we door en versterken we met extra inzet op impactgerichte criteria en stimulerende randvoorwaarden.

De toegankelijkheid van ons financieringsinstrumentarium en het betrekken van het werkveld (bedrijfsleven/mkb en publieke instellingen) bij de ontwikkeling van standaarden vragen om blijvende aandacht.

Ambitie 1: We verdiepen en borgen het kwaliteitsbegrip van praktijkgericht onderzoek en dragen zorg voor adequate monitoring.

Bij praktijkgericht onderzoek zijn kwaliteit en impact van het onderzoek onlosmakelijk met elkaar verbonden. SIA blijft zich ervoor inzetten dat doorwerking van kennis gedurende het hele onderzoeksproces onderdeel vormt van het kwaliteitsbegrip (netwerken, vraagsturing vanuit de praktijk, vernieuwing van de beroepspraktijk). SIA blijft het initiatief nemen om met de hogescholen, de lectoren, het bedrijfsleven en organisaties en instellingen in de publieke sector hierover het gesprek te voeren en deze visie op praktijkgericht onderzoek uit te dragen.

Wij stellen ons op als *critical friend* van hogescholen, met als doel de algehele onderzoekskwaliteit op een hoog peil te houden. De combinatie van maatschappelijke impact en de aandacht voor methodologische robuustheid staat centraal.

Daarbij is het inzichtelijk maken van onderzoeksmethoden en -technieken die voor praktijkgericht onderzoek relevant zijn, een aandachtspunt.

Voor de verdere ontwikkeling van het instrumentarium van SIA is een impactkader ontwikkeld dat we gaan inzetten om de reflectie op de kwaliteit en de impact van het praktijkgericht onderzoek op stelselniveau te stimuleren. Het impactkader moet ons bijvoorbeeld in staat stellen om antwoord te geven op vragen over onze bijdrage aan:

- de doorwerking van het onderzoek in de praktijk en het onderwijs;
- de totstandkoming van goed gepositioneerde onderzoeksgroepen;
- de inhoudelijke profilering van hogescholen;
- de vernieuwing van de thema's waar het onderzoek zich op richt;

- de positie van het onderzoek in de (regionale) innovatie-ecosystemen;
- de samenwerking in de kennisketen.

We willen een programma starten dat lectoren en docent-onderzoekers de mogelijkheid biedt om met elkaar en met hun partners in het werkveld te reflecteren op de kenmerken en randvoorwaarden die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardig praktijkgericht onderzoek. Onze adviesraad speelt bij de vormgeving van dit programma een agenderende rol.

Door de rol die SIA speelt in de beoordeling en monitoring van projecten beschikken we over een

schat aan kennis. Deze kennis delen we nu al proactief in het landelijke expertisenetwerk rond innovatiebeleid met onder andere de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI), het Rathenau Instituut en het Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS). De komende jaren gaan we deze kennis verder ontwikkelen en ontsluiten voor het veld. Op basis van een advies van adviesbureau Berenschot bepaalt SIA in 2023 op welke wijze de eigen kennisfunctie verder vorm krijgt. Onze ambitie is om de functie van kenniscentrum voor praktijkgericht onderzoek de komende jaren verder te ontwikkelen, gericht op professionalisering, methodologie en structurele kennisdisseminatie.

De RAAK-regeling is de oudste regeling van SIA en wordt ingezet om langdurig onderzoek (RAAK-PRO) of onderzoek met publieke instellingen (RAAK-publiek) of het mkb (RAAK-mkb) te financieren. Jaarlijks reikt SIA de RAAK-award uit: een toonaangevende prijs voor het beste RAAK-onderzoeksproject. In 2022 won het project Ergotherapie en DIY-technologie van Zuyd Hogeschool de RAAK-award. Het onderzoek richt zich op het op maat maken van hulpmiddelen voor mensen met een beperking. De resultaten – procesbeschrijvingen voor het 3D-printen van hulpmiddelen met een bijhorende toolbox met handleidingen en workshops – kunnen direct gebruikt worden in zowel beroepspraktijk als onderwijs.

Monique Lexis
van Zuyd
Hogeschool
neemt
namens het
projectteam
Ergotherapie en
DIY-technologie
de RAAK-award
2022 in
ontvangst.

Ambitie 2: We vergroten de impact van praktijkgericht onderzoek door het programmeren van het gesprek over impact en methodologie van praktijkgericht onderzoek.

De aanscherping van het kwaliteitsbegrip dient zijn vertaling te krijgen in criteria die wij als SIA hanteren en eisen die wij aan projecten stellen. De komende jaren zorgen we, vanuit ons impactkader, voor vernieuwing van onze financieringsinstrumenten. Dit doen we uiteraard in dialoog met hogescholen, het werkveld en kennispartners. Daarbij besteden we ook aandacht aan de wijze waarop ondernemerschap vanuit onderzoek extra kan bijdragen aan het vergroten van impact en aan de relatie van onderzoek met onderwijs.

We willen beter in staat zijn om de impact van onze inzet zichtbaar te maken. Op de eerste plaats vanuit de interne en externe

verantwoordings- en informatievoorziening en de monitoringsfunctie, maar zeker ook om op stelselniveau te laten zien waar het praktijkgericht onderzoek staat en waar effectieve samenwerkingsvormen met de praktijk en kennispartners tot ontwikkeling kunnen komen.

In onze jaarrapportages rapporteren wij over onze impact. Daarnaast organiseren wij jaarlijks met en voor onze stakeholders een bijeenkomst waarbij wij reflecteren op de stand van zaken met betrekking tot de impact van het praktijkgericht onderzoek. Daarnaast leveren wij jaarlijks op geaggregeerd niveau informatie aan op brancheniveau (hogescholen) en op systeemniveau (binnen de NWO-context).

Femke Kaulingfreks, lector Jeugd en Samenleving aan Hogeschool Inholland, houdt zich in haar lectoraat bezig met maatschappelijke vraagstukken rondom opgroeien en opvoeden. Na een academische loopbaan koos Kaulingfreks bewust voor het lectoraat: “In het hbo telt wat je onderzoek voor praktijkprofessionals kan betekenen. Onderzoek doe je altijd in consortia met beleidsmakers en organisaties uit de praktijk. Dat spreekt me aan, ik heb het gevoel dat ik hier echt impact kan maken op de maatschappij.”

Ambitie 3: We dragen bij aan versterking van de onderzoeksinfrastructuur van hogescholen en de hbo-sector.

Hogescholen gaan de komende jaren niet alleen stevig investeren in meer onderzoekers maar zeker ook in de organisatiegraad van het onderzoek en het versterken van de onderzoeksinfrastructuur. SIA wil blijven bijdragen aan de ontwikkeling van sterke onderzoeksgroepen met een duidelijke focus en de passende randvoorwaarden hiervoor. Daarom zetten we de komende strategische periode in op verdere versterking van de onderzoeksinfrastructuur via gerichte stimuleringsinitiatieven.

Dit doen we op de eerste plaats door de huidige SPRONG-groepen (ruim 30) de komende periode te begeleiden. In 2025 starten we met een evaluatie van het eerste cohort SPRONG-groepen. De adviesraad van SIA brengt advies uit over de resultaten van de afzonderlijke groepen en over het metaniveau om ook in

de navolgende periode gericht te kunnen werken aan stimulerende randvoorwaarden voor het functioneren van SPRONG-groepen.

De hogescholen hebben aangegeven dat beschikbaarheid en exploitatie van innovatieve lab-faciliteiten knelpunten vormen. SIA heeft het voornemen om samen met de VH, maar ook met het regionale bedrijfsleven, regionale kennisinstellingen, de TO2-instellingen en de Regionale Ontwikkelings Maatschappijen (ROM's) een investeringsprogramma te ontwikkelen voor hoogwaardige technologische infrastructuur. De focus ligt daarbij op innovatieve apparatuur en omgevingen, (digitale) tools en datasets. Uiterlijk in 2026 is een start gemaakt met het investeringsprogramma en zijn de eerste resultaten geboekt.

In het Circulaire Textiel Lab werkt hogeschool Saxion samen met zes regionale partners op het gebied van textiel. Daarbij is de hele keten vertegenwoordigd: van textielinzameling tot verwerking en het maken van nieuwe eindproducten. In het lab vind je de modernste apparatuur waarmee onderzoek aan textiel kan worden verricht, en waar demonstratiemateriaal en prototypes gemaakt kunnen worden. Het lab biedt partners hiermee de mogelijkheid om op grotere schaal innovaties te onderzoeken. Met Saxion als consortiumpartner van de SPRONG-groep New Ecosystems in Textile work – NETwork draagt het lab ook op landelijk niveau bij aan de ontwikkeling van duurzame en circulaire waardeketens voor textiel.

Lijn 2: thematische samenwerking

Het Nederlandse onderzoeks- en innovatielandschap is sterk in beweging. De overheid formuleert samen met publieke en private partners thematische zwaartepunten in programma's als de Nationale Wetenschapsagenda (NWA), het Kennis- en Innovatieconvenant (KIC) en het Nationaal Groeifonds.

Naast de meer gebruikelijk actoren zoals kennisinstellingen, bedrijven en ministeries nemen ook regionale overheden en burgerorganisaties deel aan het realiseren van maatschappelijke doorbraken op deze thema's. SIA heeft een belangrijke rol te spelen bij de ontwikkeling van thematische programma's en participatie van de hogescholen in landelijke (en Europese) consortia. De onmiskenbare regionale inbedding van hogescholen vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt.

De minister van OCW onderschrijft de bijdrage van praktijkgericht onderzoek van hogescholen in dit thematische onderzoek en verhoogt de middelen in de tweede geldstroom, waardoor SIA de komende periode in ieder geval € 10 miljoen per jaar extra kan investeren in thematische samenwerking. Dit komt bovenop de huidige inzet van SIA op het KIC en de bestaande samenwerking met bijvoorbeeld de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Infrastructuur en Waterstaat (I&W). SIA vergroot samen met hogescholen de bijdrage van praktijkgericht onderzoek aan de grote uitdagingen waar de maatschappij voor staat.

Het onderzoeksprogramma Praktijk-kennis voor Voedsel en Groen richt zich op het verder ontwikkelen van de kennis-infrastructuur in het groene domein én oplossingen voor maatschappelijk relevante vraagstukken in dit domein. Het programma wordt door het ministerie van LNV en Regieorgaan SIA gezamenlijk gefinancierd.

Ambitie 4: We stimuleren dat hogescholen zich organiseren op regionale, nationale en Europese innovatieagenda's.

Samenwerken vergroot de impact van onderzoek in relatie tot de maatschappelijke uitdagingen. We ondersteunen bestuurders en onderzoeksgroepen van hogescholen om samen te werken aan de opgaven uit regionale, nationale en internationale innovatieagenda's. We zetten in op netwerkvorming en overlegstructuren voor afstemming. Dat doen we door hbo-thematafels en lectorenplatforms te ondersteunen en te versterken. De afgelopen periode is hiervoor binnen de sector een afstemmingsstructuur ontwikkeld. SIA zet zich in om deze in stand te houden

en te stimuleren dat deze openstaat voor nieuwe deelnemers.

Vanuit deze structuur vinden onderzoekers van hogescholen en hun partners de aansluiting bij nationale consortia en innovatie-ecosystemen die zijn gericht op missiegedreven innovatie en concrete maatschappelijke opgaven. We stimuleren zo de versterking van de bijdrage van hogescholen aan het nationale ecosysteem voor onderzoek, innovatie en impact. We zorgen ervoor dat de betrokkenheid van hogescholen al bij aanvang van de nationale agenda- en consortiumvorming gewaarborgd is.

Zo trekken wij samen met de hogescholen op om ervoor te zorgen dat hogescholen in een vroeg ontwerpstadium van beleid en maatschappelijke initiatieven betrokken zijn bij programma's zoals het KIC, de NWA en het Nationaal Groeifonds en nieuwe initiatieven als het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland

(KIN). SIA stimuleert netwerkvorming rond maatschappelijke thema's door mogelijkheden te scheppen voor onderzoekers en bedrijven, publieke organisaties of instellingen om elkaar te leren kennen, kennis uit te wisselen en samen te werken aan onderzoek en innovatie.

Hoe ontwikkelen we een voedselsysteem dat goed is voor mens, dier en planeet? Veerkrachtig, en met een eerlijke beloning voor producenten? Ruim dertig onderzoekers van hogescholen en universiteiten, het RIVM en partners uit het agrifood- en natuurwerkveld onderzoeken in het programma Transitie naar een duurzaam voedselsysteem hoe deze noodzakelijke omslag versneld kan worden. Zij doen dit onder de vlag van de NWA. Lector Future Food Systems Frederike Praasterink (HAS green academy) is programmamanager van het consortium.

Lector Future
Food Systems
Frederike
Praasterink,
programma-
manager
Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem.

Ambitie 5: We stimuleren deelname van onderzoekers van hogescholen in relevante (inter)nationale onderzoeksprogramma's en -initiatieven.

SIA zet zich ervoor in dat onderzoekers van hogescholen ook daadwerkelijk en substantieel gaan deelnemen en bijdragen aan (inter)nationale programma's op de grote maatschappelijke vraagstukken. Dit doen we door onze netwerken te verbinden met de consortia en door te adviseren over de kaderstelling van nieuwe programma's zoals de te hanteren beoordelingscriteria, de samenstelling van commissies en de inrichtingsvereisten. Maar zeker ook door eigen beproefde

instrumenten en werkwijzen in te brengen.

Dit doen we door initiatief te nemen, te investeren en samen met partners op basis van onze instrumenten en regelingen (KIEM, RAAK, SPRONG) thematische financieringsarrangementen te ontwikkelen. We bouwen voort op de goede ervaring met GoChem en GoCI waarmee we op een laagdrempelige manier, kleinschalig onderzoek via de KIEM-regeling voor het mkb mogelijk maken.

We blijven ons inzetten om bij bestaande consortia de aansluiting met het praktijkgericht onderzoek te verbeteren. We willen helpen het praktijkgericht onderzoek gericht op veiligheidsvraagstukken beter te positioneren. Ook gaan we samen met de hogescholen en het bedrijfsleven verkennen hoe we de verbinding met de sleuteltechnologieën verder kunnen verbeteren en hoe we kunnen aansluiten op de Nationale Technologiestrategie⁹. In beide gevallen trekken we samen

op met de hbo-thematafels en de relevante lectorenplatforms.

In het kader van de SIA-pilot Richting Europa ontwikkelen we een programma dat bestaat uit calls en netwerkbijeenkomsten waarmee hogescholen in staat zijn hun strategie verder te ontwikkelen om beter aan te sluiten bij de Europese programma's voor onderzoek en innovatie en bij Europese netwerken. Dit doen we in lijn met de strategie van NWO.

Zes hogescholen doen mee in een pilotprogramma waarin ze van SIA financiering ontvangen voor het oprichten van learning communities rondom artificiële intelligentie (AI). AI heeft als systeemtechnologie een grote impact op veel sectoren en de mensen die daarin werken. Er is continu vraag naar nieuwe kennis en goed opgeleide mensen. In de learning communities werken onderzoekers, professionals, docenten en studenten nauw samen om huidige en toekomstige werknemers op te leiden. In cases worden onderwijs en onderzoek met elkaar verbonden en nieuwe AI-toepassingen praktisch bruikbaar gemaakt. Daarmee worden innovatieve mkb-ondernemingen en instellingen geholpen om gebruik te maken van AI.

Ambitie 6: Samen met partners en stakeholders realiseren we thematische onderzoeksprogramma's voor praktijkgericht onderzoek.

SIA draagt er zorg voor dat meer publieke en private middelen voor maatschappelijke uitdagingen ingezet worden voor het doen van praktijkgericht onderzoek. We bouwen daarbij voort op de succesvolle samenwerking met het ministerie van LNV in het programma Voedsel en Groen. We willen naar analogie van deze samenwerking ook met andere vakdepartementen werken aan consortiumvorming op de landelijke thema's. Daartoe introduceren wij een nieuwe versie van het SPRONG-programma, gericht op langdurige samenwerking op de grote transitievraagstukken. In 2026 willen we op elk van de prioritaire thema's van het kabinetsbeleid een vernieuwd SPRONG-arrangement hebben.

Het vernieuwende karakter van praktijkgericht onderzoek zorgt ervoor dat hogescholen ook expertise ontwikkelen op nieuwe terreinen. In geval van specialistische onderwerpen en samenwerkingsvormen zal SIA zelf initiatief nemen voor programmaontwikkeling.

Met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Platform31 en de VH werken we samen om het praktijkgericht onderzoek aan te laten sluiten bij de kennisvraag van de 350 gemeenten in Nederland. De huidige pilot die in samenwerking met de VNG is gestart bouwen we uit tot een volwaardig en duurzaam samenwerkingsarrangement.

Ook de samenwerking met de TO2-instellingen en de Rijkskennisinstellingen (RKI's) gaan we verder verdiepen. Met inzet van onze eigen instrumenten, met name SPRONG en L.INT, willen we met deze partners aansluiting zoeken bij de grote programma's van het Missiegedreven Innovatiebeleid. Dit moet leiden tot meer lectoren met een dubbelaanstelling bij een TO2-instelling of een RKI, het delen van onderzoeksvoorzieningen en het samenwerken in (inter)nationale programma's.

Lijn 3: stelselontwikkeling

Praktijkgericht onderzoek van hogescholen heeft met zijn regionale verbondenheid, vraagsturing, impactgerichtheid en nadruk op samenwerking een eigen identiteit, rol en aanpak. Daarin worden actoren betrokken die in de klassieke innovatiebenadering vaak gemist worden: kleinere organisaties, zowel privaat (mkb) als ook publiek (gemeenten, instellingen, burgers) en het onderwijs (mbo, hbo en wo). Praktijkgericht onderzoek van hogescholen is altijd verbonden met meerdere partners, richt zich op duurzame samenwerking en staat onder leiding van lectoren of tot een lectoraat behorende docent-onderzoekers.

Deze aanpak is essentieel voor het onderzoeks- en innovatiesysteem om maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden en te vertalen naar de dagelijkse praktijk van bedrijven, instellingen en overheden. Om het opgebouwde potentieel van praktijkgericht onderzoek tot volle wasdom te laten komen moet het verder in het onderzoeks- en innovatiesysteem geïntegreerd worden. SIA en de VH zijn daarbij elkaar versterkende partners. Met onze collega's van NWO zijn we voortdurend in gesprek om vanuit onze mogelijkheden bij te dragen aan de strategie van NWO en om de impact van praktijkgericht onderzoek op de maatschappij te vergroten.

Ambitie 7: We vergroten de kennis, het begrip van en de waardering voor praktijkgericht onderzoek van hogescholen in het kennissysteem en daarbuiten.

SIA zet zich in om de unieke positie die hogescholen met het praktijkgericht onderzoek innemen, als vanzelfsprekend bekend te laten zijn bij de sleutelactoren in dat systeem. We doen dat door ons de komende periode niet alleen op huidige stakeholders en partners te richten, maar ook op nieuwe groepen in het kennissysteem. Denk hierbij aan ondernemende studenten en jonge ondernemers die vanuit hun professie ofwel vanuit ondernemerschap hun bijdrage aan de maatschappij willen leveren.

We verzamelen bewijs voor de impact en de verbindende werking van praktijkgericht onderzoek. Door het aansprekende en toegankelijke karakter van het praktijkgericht

onderzoek kunnen we werken aan bredere bekendheid bij een meer algemeen publiek. SIA heeft de ambitie om samen met de VH, de lectorenplatforms en de Vereniging van Lectoren meer werk te maken van zichtbaarheid en doorwerking van het onderzoek.

We pakken deze ambitie op door het organiseren van evenementen, door vertegenwoordiging in regionale en nationale commissies en netwerken, en door media-aandacht, engagement en onderzoekscommunicatie te bevorderen. Door onze inzet ook op dit punt te monitoren willen we over vier jaar het effect van onze inspanningen kunnen aantonen.

De regeling Innofest X SIA zet festivals in als living labs voor innovatie.

Een festival is een tijdelijke minimaatschappij en hier zijn – net als in het echte leven – uitdagingen te vinden op het gebied van bijvoorbeeld energie, afval, logistiek, water en voedsel. Bovendien zijn er veel mensen bij elkaar op een klein gebied. Dit maakt festivals de perfecte plek voor onderzoekers om prototypes te testen, te implementeren en heel veel feedback op te halen in korte tijd.

De Balie organiseert samen met SIA sinds eind 2020 het programma De Koplopers. Hierin spreekt een lector, samen met andere gasten uit de politiek, maatschappelijke organisaties en het kennisveld, over de ambities van Nederland die vragen om vergroenen, verduurzamen en innoveren.

Welke oplossingen van de toekomst worden er nu al in de praktijk gebracht? Wat kunnen we van deze koplopers leren? Het programma vindt vijf keer per jaar plaats in debatcentrum De Balie en is voor een breed publiek toegankelijk. Op de foto (tweede van rechts) lector Cees-Jan Pen, Fontys Hogeschool.

Ambitie 8: We zetten in op verdere ontwikkeling en professionalisering van het stelsel van praktijkgericht onderzoek.

Om de belofte van het praktijkgericht onderzoek verder waar te maken moet het systeem waar het deel van uitmaakt worden doorontwikkeld. SIA werkt hierbij, vanuit een eigen verantwoordelijkheid, visie en missie, nauw samen met de hogescholen, de VH, lectorenplatforms en de Vereniging van Lectoren. De afstemmingsstructuur met hbo-thematafels en lectorenplatforms biedt voor ons een inspirerende context om in gesprek te blijven met de sector in al zijn geledingen.

Daarnaast zetten we ons in om bij te dragen aan goede randvoorwaarden voor praktijkgerichte onderzoekers. In dat kader is onze betrokkenheid bij de pilot Professional Doctorate (PD), gericht op het tot stand komen van een derde fase (naast bachelor en master) in het hoger beroeps-onderwijs, een goed voorbeeld.

De pilot PD wordt onder regie van de VH uitgevoerd. SIA verstrekt beurzen en bewaakt de kwaliteit van de pilot, verzorgt een deel van de monitoring en draagt bij aan het maatschappelijk draagvlak en de onderbouwing voor de wettelijke verankering van de PD.

Een tweede voorbeeld betreft de samenwerking tussen hogescholen en kennispartners. Ook onze inzet om via de L.INT-regeling lectoren te kunnen aanstellen die zorgen voor verbinding tussen onderzoeks-instituten en hogescholen moet bijdragen aan verbeterde randvoorwaarden voor lectoren en docent-onderzoekers van hogescholen: betere toegang tot hoogwaardige onderzoeksfaciliteiten, betere ondersteuning van het onderzoek en betere toegang tot relevante consortia.

Met de L.INT-regeling financiert SIA vierjarige aanstellingen van een lector bij zowel een hogeschool als een onderzoeksinstituut. Zo zorgt L.INT voor een impuls in de verbinding van docent-onderzoekers en lectoren met onderzoeksinstellingen. Op 1 januari 2022 startte dr. ir. Ellen Weerman als L.INT-lector met het nieuwe lectoraat **Klimaatrobuuste Landschappen: verbinden van landbouw en natuur** bij HAS green academy en het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW). Met de aanstelling van Weerman kan het lectoraat een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling Nederland voor 2050 klimaatrobuust in te richten, onder andere via het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN). Weerman is actief betrokken bij het KIN, een initiatief van NWO en KNAW.

Ambitie 9: We dragen samen met hogescholen bij aan doorontwikkeling van het brede onderzoeks- en innovatiesysteem en de rol van praktijkgericht onderzoek daarbinnen.

Als deel van het kennisstelsel staat het praktijkgericht onderzoek voor vernieuwing binnen het systeem van wetenschap en innovatie als geheel. Als regieorgaan en onderdeel van NWO stimuleren we dat hogescholen bijdragen aan de versterking van het systeem. We sluiten aan op en dragen zichtbaar bij aan landelijke, stelselbrede ontwikkelingen, zoals die op het gebied van Open Science, diversiteit en inclusie, wetenschappelijke integriteit en wetenschapscommunicatie.

Als onderdeel van deze ambitie is SIA ook beschikbaar om zich de komende jaren in te zetten voor doorontwikkeling van het onderzoek en de practoraten in het mbo. We zetten onze kennis, ervaring en instrumentarium graag in om deze ontwikkeling te stimuleren en zo, vanuit de waaiergedachte, bij te dragen aan een versteviging van de landelijke kennisketen.

Petra Kuiper is practor Food, Health & Technologie voor de activiteiten van de Food Innovation Academy. Het practoraat is een kennisplatform dat bestaat uit een kenniskring van docent-onderzoekers, het bedrijfsleven en studenten van Lentiz | LIFE College. Het practoraat levert een bijdrage aan het opleiden van foodprofessionals van de toekomst. Kuiper legt daarbij graag verbindingen met het hbo.

Randvoorwaarden en realisatie

Zowel het praktijkgericht onderzoek als ook SIA gaan een nieuwe fase in. Met “Investeren in Impact” kiest SIA positie. Met betrekking tot de verdere ontwikkeling van het praktijkgericht onderzoek én met betrekking tot de plaats van dat onderzoek in het landelijke systeem. Dat doen we vanuit een eigen verantwoordelijkheid, maar altijd in goede afstemming met de hogescholen.

In de meest recente evaluatie van NWO door de commissie Rinnooy Kan¹⁰ constateerde de evaluatiecommissie dat SIA een positieve rol heeft gespeeld bij het aansluiten van hogescholen op de instrumenten van NWO. Maar ook dat het huidige instrumentarium van NWO nog beperkt is toegesneden op het stimuleren van de ketenbrede samenwerking met hogescholen en TO2-instellingen en dat verbetering nodig is. SIA levert graag een bijdrage aan deze ontwikkeling. De commissie constateert daarbij terecht dat de tijd nog niet rijp is om SIA volledig te integreren in NWO, maar ziet dat, onder voorwaarden, wel als een optie op termijn: *‘voor nu is het vooral van belang dat SIA de ruimte krijgt zich verder te ontwikkelen. Wellicht kan dat ook helpen om de aandacht voor toegepast (praktijk)onderzoek te versterken binnen het ‘DNA’ van heel NWO.’*

Om onze rol goed te kunnen blijven spelen en de ambities zoals verwoord in deze strategie te kunnen realiseren, moet er aan drie randvoorwaarden voldaan worden: een sterke SIA-organisatie, een verdieping van de samenwerking met NWO en voldoende middelen.

Randvoorwaarde 1: We blijven onze organisatie versterken met het oog op het realiseren van onze ambities.

De positionering en de strategie van SIA sluiten aan op de fase waarin het praktijkgericht onderzoek zich bevindt en op de toekomstige gewenste ontwikkelingen. Hogescholen en onze partners en stakeholders verwachten van SIA een organisatie met een heldere visie, missie en identiteit.

Ten behoeve van deze interne organisatieontwikkeling richten we ons op:

- 1) strategische personeelsontwikkeling gericht op verdere professionalisering van het bureau en op het aantrekken van nieuwe medewerkers met affiniteit met praktijkgericht onderzoek van hogescholen;

- 2) de ontwikkeling van een impactkader waarmee we als organisatie samen met onze partners via een lerende aanpak werk maken van het monitoren en zichtbaar maken van onze impact en ons als kenniscentrum verder kunnen ontwikkelen.

De interne doorontwikkeling van SIA is een gezamenlijke onderneming van alle geledingen van de organisatie, inclusief de stakeholders en partners die zich in het bureau en het bestuur moeten kunnen blijven herkennen.

Randvoorwaarde 2: We verdiepen de samenwerking met en binnen NWO.

SIA is als zelfstandig regieorgaan ondergebracht bij NWO. De komende periode werken we binnen NWO aan verdere verbinding, interactie en samenwerking met de andere NWO-onderdelen, -instituten, -domeinen en de centrale organisatie.

Hierbij hebben we speciale aandacht voor thematische programma's als de NWA, het KIC en het Nationaal Groeifonds, maar staan we ook open voor intensivering van de samenwerking met de domeinen binnen NWO waar dat meerwaarde heeft.

Samen met NWO en de andere convenantpartners zetten we stappen op weg naar een goede verankering binnen NWO en het vanzelfsprekend onderbrengen van verbinding en financiering van praktijkgericht onderzoek in de

opdracht en missie van NWO, uiterlijk in 2033. We werken samen met OCW en NWO toe naar de wettelijke verankering van praktijkgericht onderzoek in de verantwoordelijkheid van NWO.

Randvoorwaarde 3: We realiseren een groei van het SIA-budget in overeenstemming met de geformuleerde ambities.

Een randvoorwaarde om samen met de hogescholen onze ambities te kunnen realiseren is zicht op verdere verruiming van het budget voor praktijkgericht onderzoek van hogescholen in het komende decennium. Hierbij is het van belang om met de hogescholen te streven naar een optimale verhouding tussen eerste en tweede geldstroom.

Het startpunt hierbij is het PwC-rapport over de bekostiging van het mbo, het hoger onderwijs en het praktijkgericht en wetenschappelijk onderzoek.¹¹ Dit advies is de basis voor de huidige kabinetsinvesteringen in het praktijkgericht onderzoek.

In de optimale verhouding dient er een stabiele basisfinanciering te zijn (eerste geldstroom) met

daarnaast een middenstroom die onderzoekers op kwaliteit uitdaagt om in nationale en internationale consortia hun bijdrage te leveren aan de urgente maatschappelijke opgaven (tweede geldstroom). Bij de tweede geldstroom is het van belang dat de aanvraagdruk en de honoreringskansen in de verschillende competities in balans is met de werkdruk voor de aanvragers. Dit is een bepalende

voorwaarde voor verdere kwalitatieve en kwantitatieve groei van het praktijkgericht onderzoek.

Samen met de VH richten we een werkgroep in die uiterlijk 2024 adviseert over de benodigde budgetverruiming, de verdeling hiervan over eerste en tweede geldstroom en de (geoordeelde) verankering hiervan in het NWO-budget.

In 2023 maken 16 hogescholen gebruik van de pilotregeling Richting Europa: een 1-jarige financiering voor hogescholen om een strategie te ontwikkelen en te implementeren om met hun praktijkgericht onderzoek beter aan te sluiten bij de Europese onderzoekstrategie, netwerken en programma's.

Tot slot

Investeren in impact doen we niet alleen. Allereerst doen we dat samen met hogescholen en onderzoekers en in het bijzonder lectorenplatforms en de Vereniging van Lectoren. Daarnaast natuurlijk met onze convenantpartners: NWO, de VH, OCW, EZK, VNO-NCW, MKB-NL, TNO en met de topsectoren/TKI's, de verschillende vakdepartementen, de ROM's, de provincies en de gemeenten, al dan niet in regionale samenwerkingsverbanden.

Alleen in samenwerking kunnen we onze ambities realiseren. We kijken ernaar uit om de komende jaren samen aan de slag te gaan met impact voor welvaart en welzijn.

Eindnoten

- 1 Kamerbrief hoger onderwijs en wetenschap (OCW 2022), Kamerbrief Innovatie en impact (EZK en OCW 2022), “Wetenschap werkt!” NWO strategie 2023-2026 (2022), “Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller. Strategische onderzoeksagenda hbo 2022-2025.” (2021)
- 2 Kamerbrief hoger onderwijs en wetenschap (juli 2022)
- 3 Zoals uitgedragen door de minister van OCW Dijkgraaf. Zie ook “Focus op professie.” Rapport Commissie Positionering Hoger Beroepsonderwijs (2022)
- 4 Deze visie is door OCW uitgewerkt in de Kamerbrief hoger onderwijs en wetenschap (juli 2022) en door de VH in “Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller. Strategische onderzoeksagenda hbo 2022-2025.” (2021)
- 5 “Regie in drievoud.” Position paper Regieorgaan SIA (2021)
- 6 “Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller. Strategische onderzoeksagenda hbo 2022-2025.” (2021)
- 7 “Wetenschap werkt!” NWO strategie 2023-2026 (2022)
- 8 “Het vizier op scherp. Regieorgaan SIA op weg naar een volwaardige positie van het praktijkgericht onderzoek.” Rapport Evaluatiecommissie Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA (2020); “Naar een volgende fase.” Rapport Evaluatiecommissie Regieorgaan SIA (2022)
- 9 Zie: <https://www.vno-ncw.nl/nieuws/goed-dat-kabinet-inzet-op-meer-impact-door-innovatie-en-technologie>
- 10 “De nieuwe weg van NWO. Schakel tussen wetenschap en samenleving.” (2020)
- 11 “Toereikendheid, doelmatigheid en kostentoerekening in het mbo, hbo en wo&o.” (2021). PwC-rapport

Colofon

Utrecht, januari 2023

Uitgave

Regieorgaan SIA

Postbus 3021

3502 GA Utrecht

www.regieorgaan-sia.nl

Vormgeving

Ontwerpwerk